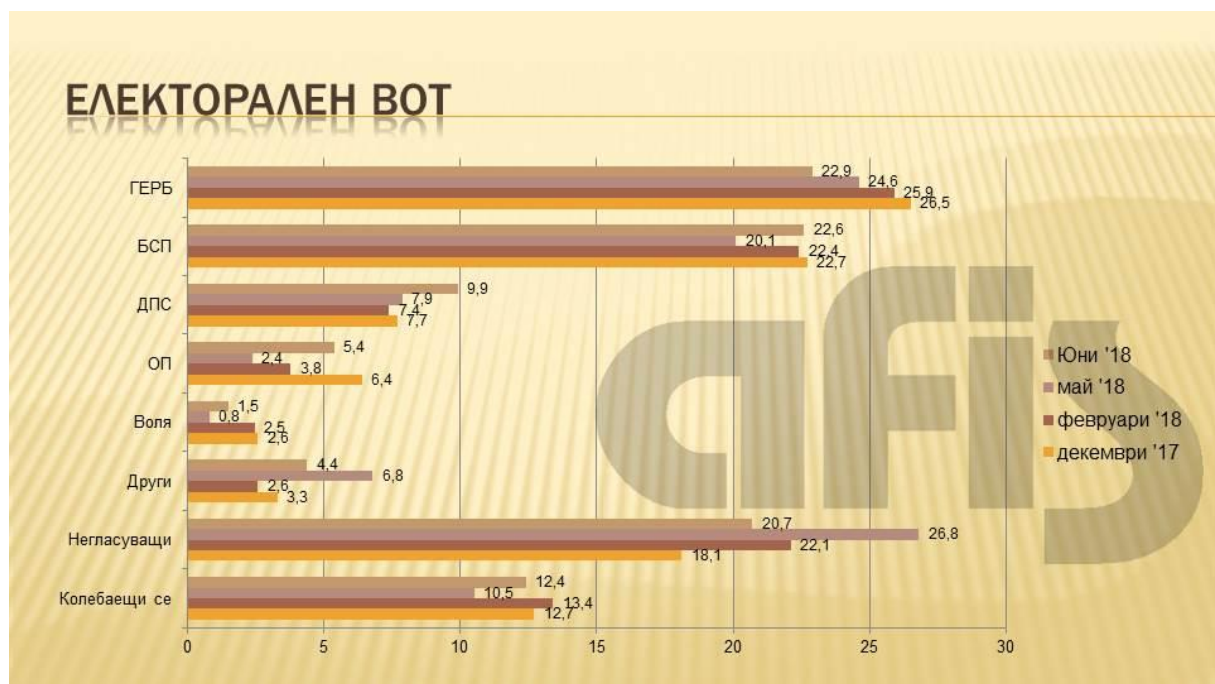

ГЕРБ е на път да загуби ролята си на първа политическа сила

Електоралната ножица между ГЕРБ и БСП се затвори, показва юнското национално представително изследване на Агенция „АФИС“. Ако се стигне до извънредни парламентарни избори. 22.9% биха подкрепили ГЕРБ, а 22.6% – БСП. Разлика от 0.3% е статистически пренебрежителна. Подобно изравняване на потенциала се случва за първи път от края на ноември 2016 г. насам. Тогава, след загуба на президентските избори, лидерът на ГЕРБ обяви оставка и курс към извънредни избори. В сравнение с м. май делът на гласуващите за ГЕРБ спада с 3%, а за БСП се увеличава с 3%.

В момента Обединените патриоти биха получили 5.4%, а ДПС – 10%. Воля би изпаднала от парламента с по-малко от 2%. Сборът на гласовете за всяка от известните десните партии (ДСБ, Да, България и СДС) е 1.5% и остава далеч под бариерата от 4%. Предишни избори обаче показват, че в коалиция тези партии получават повече отколкото механичния сбор.

В динамичен разрез тенденцията при ГЕРБ се движи постъпково от 27% (кръгло) през декември до 23% през юни. При БСП трендът за същия период по-скоро осцилира за отделните месеци между максимум 22.7% и минимум 20.1%. ДПС бележи ръст с около 2% и трайно измести от третото място Обединените патриоти. При Воля за този период можем да говорим за топене от 2.6% през декември до под 1%.

Най-голям принос към месечната динамика имат хората в активна възраст над 30 години (-5% за ГЕРБ и + 6% за БСП) и мъже (-6% за ГЕРБ и +4 за БСП). Същевременно прави впечатление, че при 18-29 годишните ГЕРБ запазва водещи позиции, а БСП спада до рекордно ниско ниво от 3%). Тази възрастова група обаче не тежи достатъчно сред избирателите, за да обърне резултата в краткосрочен план.

Между предполагаемите фактори, допринасящи за посочената динамика, можем да „обвиним“ преди всичко актуалните събития: серията скандали с протестиращите майки, които прибавиха черти на хладност и бездушие към публичния образ на управляващите от ГЕРБ. Серията подадени и изтеглени оставки на министри девалвира жестовите на отговорност. Не може да не оказва ефект антиевропейската кампания около проблема с превозвачите, водена от депутати тъкмо на управляващите. С тези публични акции може да се обясни друга промяна – че тъкмо в последния месец на европредседателството на страната ни, доверието в ЕС спадна от 50% до 45%).

Посещението в Москва и публичното покаяние на Борисов за прекъсването на двата най-големи инвестиционни проекта бе своеобразен реванш за БСП, която ги подкрепяше. Сюжетът с беглеца от затвора Пелов вероятно допринесе за намаление на доверието към МВР с 3% спрямо май и 7% спрямо април.

Ерозията на доверието е логична. От близо две десетилетия Агенция „АФИС“ констатира, че хората различават популисткия стил на управляващите от реалната политика, вградена в статуквото. С кратковременно изключение през 2007, всеки сондаж показва, че делът на хората, които смятат, че живеят по-зле от предната година, е 2-3 пъти по-голям от тези, които живеят по-добре. И сега това съотношение е 15 към 28%. Тези, които смятат, че страната се движи в правилна посока, са 22%, а онези, които смятат, че посокага е грешна, са почти три пъти повече – 57%. Затова всяка настойчива пропаганда на „успехите“ се връща като бумеранг върху управляващите партии, независимо кои са, както и става в момента.

Въпреки, че през последните две години се наблюдава подобрене на заетостта и доходите, ГЕРБ вече над десетилетие се отъждествява с водената политика. В контраст част от инициативите на представителите на Обединените патриоти импонират на консервативните нагласи (желанието за възстановяване на реда в обществото) и обърнаха процеса на обезличаване във властта – от 4-процентен спад към 3-процентно увеличение на потенциалния електорат.

КАК ЖИВЕЕМ И ОЧАКВАМЕ ДА ЖИВЕЕМ

В сравнение с другите хора (в % от всички анкетирани)	юли 2017	юни 2018
По добре	16,1	13,0
По-зле	26,0	21,6
По същия начин	57,9	63,3
В сравнение с миналата година (в % от всички анкетирани)	юли 2017	юни 2018
По добре	14,5	12,6
По-зле	27,6	24,5
По същия начин	57,9	62,4
Догодина (в % от всички анкетирани)	юли 2017	юни 2018
По добре	41,0	36,0
По-зле	15,9	16,7
По същия начин	43,1	42,2

Безспорно е, че реалните обществени нагласи стоят встрани от програмата на управляващите.

- ✓ Управляващото мнозинство ясно декларира, че няма да променя данъците, но 83% подкрепят реформа, която да увеличи облагането на богатите. Това поставя управляващите в изолация дори от собствената им електорална база и логично я топи;
- ✓ 94% подкрепят намаление на ДДС върху лекарствата, детските храни и дрехи и учебниците. Само 2% подкрепят правителствената позиция;
- ✓ 85% са за намаление на облагането на семействата с деца (семеино подоходно облагане) и само 6% предпочитат водената политика;
- ✓ Едва 6% възразяват против разкриване на работни места в изоставашите райони на страната, а 91% биха одобрили такава политика от страна на държавата;
- ✓ 77% са съгласни, че държавните здравни заведения не трябва повече да бъдат търговски дружества, само 10% не са съгласни с промяна на техния статут. Дори сред трите десни партии, които споменахме, делът на противниците на промяната е същият – 10%;
- ✓ 84% смятат, че обучението в държавните университети е редно да бъде бесплатно.

Бихте ли одобрили политически инициативи за:

	Да	Не	Без мнение
Държавните здравни заведения да не бъдат търговски дружества	77.0	10.1	12.8
Въвеждане на по-високи данъци за богатите	82.5	9.2	8.3
Обучението в държавните университети да бъде бесплатно	83.8	10.3	5.9
Въвеждане на семейно подоходно облагане (намаление на данъците за семейства с деца)	85.2	6.4	8.4
Данъчни, кредитни и жилищни облекчения за младите семейства с деца	89.9	3.8	6.3
Разкриване на работни места от държавата в изоставашите региони на страната	91.0	5.7	3.3
Намаляване на ДДС върху лекарствата, детските храни, дрехи и учебници	93.8	2.3	3.9

Спадащото доверие е плод преди всичко на усещане за криза на представителството между политици и избиратели. В последните месеци желанието за промени се върна на нивото, което беше достигнало по време на изборите миналата година. 25% искат нови избори, 27% – смяна на министри, 9% – нова коалиция в рамките на сегашния парламент. Едва 23% предпочитат запазване на правителството в сегашния му вид.

Коментарът е въз основа на данни от национално представително проучване на Агенция „АФИС“, проведено в периода 8-12 юни 2018 г. Интервюирани пряко „лице в лице“ в домовете им са 1010 лица. Изводите са представителни за мнението на пълнолетните български граждани с избирателни права.